

Eupen – dobry přikład za nas

Na konferency Regionalne mjeńšinowe řeče w přichodže w Eupenje wobdžělichu so mjez druhim dr. Hauke Bartels, Felicitas Kralowa a Bosćij Handrik (3., 4. a 5. wotlěwa).

Foto: Judith Waldzic

W belgiskim měsće Eupen wotmě so wot 8. do 10. februara přenja regionalna konferenca RLM2future (Regionalne mjeńšinowe řeče w přichodže) pod nawodom Federalistiskeje unije europskich narodnych skupin (FUEN). Wobdžěleni běchu zastupjerjo narodnych mjeńšin z Belgijskeje, Italskeje, Rakuskeje, Nižozemskeje a z Němskeje. Z Łužicy wobdžělichu so na konferency Felicitas Kralowa (Sakski kubłanski institut), Bosćij Handrik (Saksa kubłanska agentura), dr. Hauke Bartels (Serbski institut), Marija Elikowska-Winklerowa (Šula za dolnoserbšku rěc a kulturu Chóšebuz) kaž tež dr. Madlena Norbergowa a dr. Beata Brězanowa (Rěčny centrum WITAJ).

Wobdžělnicy wěnowachu so w prezentacijach, džěłarničkach a diskusijnych forumach europskej politice wjacerěčnosće, posrědkowanju rěčow, zwěsćenju rěčnych kompetencow, dokumentaciji rěčnych kmanosćow w Europskim rěčnym pasu a certifikowanju rěčnych kmanosćow na zakładže Europskeho referencneho ramika za rěče. Postupej rěčnych kmanosćow předšulskich a šulskich džěci so hižo něšto lět mjezynarodnje wosebita kedžbnosć wěnuje.

Zdžěla horco diskutowane wuslědky PISA-studijow su jedna z přičinow tutoho zjawa. Wo tym rozprawješe na konferency mloda wědomostnica z Dortmundu Eva Briedigkeit. Wona nawjedowaše džěłarničku k testam rěčneho stawa a rozkładže mjez druhim wědomostne kriterije k posudžowanju kwalitaj tajkich testow. Zastupjerjam narodnych mjeńšin běše zajimawe zhonić, kak móža tež sami w zhromadnym džěle z praktikarjami tajke specifiske a lochko praktikabelne testy wuwivać.

W dalšej džěłarničce rozmyslowachu fachowcy wo tym, kak móhli so wuknjenske biografije w Europskim rěčnym pasu dokumentować. Čěza rezultuje z prašenja za maćernej a dalšimi rěčemi w rěčnym pasu. Je za nas Serbow serbsčina maćerna rěč a němčina cuza rěč, kotruž tohorunja na maćernorěčnym niwowje wobknježimy, abo bychmy němčinu jako maćernu rěč w tajkim pasu deklarowali? Diskutanća mjenjachu, zo měła so přirodna dwurěčnosć do rěčneho pasa jako swójska kategorija zapřijeć. Nimo wuknjenskeje biografije na zakładže sebjeposudžowanja měli so w pasu tež rěčne certifikaty a druge wuswědčenja zapisać. Europski referencny ramik za rěče je mjeztym

wuznamna předloha za certifikowanje rěčnych kmanosćow. Připóznate agentury pak dotal jenož rěčne kompetency w tak mjenowanych wulkich europskich rěčach certifikuja. Tohodla diskutowaše so wo alternatiwnych pučach za mjeńšiny. W Braniborskej stej so Ministerstwo za kublanje, mlódzinu a sport a Podstupimska uniwersita dojednałoj, zo smě dr. Norbergowa na zakładže swojeje kwalifikacije pruwowanje serbskorěčnych kmanosćow wotewzać a po niwowowych stopjenkach europskeho referencneho ramika certifikować. Podobne naprawy měli so w přichodže tež za hornjoserbsčinu w Sakskej přihotować. Rěčny centrum WITAJ wobhladuje swój přinošk k tomu jako wulke wuzadanje a zdobom jako šansu, ze swojej džěławosću wosebje šulerjam a dorosćenym při připóznacu swojich rěčnych kompetencow služic. Wšako definowane niwowowe stopjenki rěče džěłodawarjam wjace wo kmanosćach praja hač censury na wuswědčenju. Wulku skedžbnosć zbudži tohodla hižo daloko wuwita praksa Němskeho zhromadženstwa w Belgiskej, hdžež rěčne kmanosće šulerjow n. př. w francoščinje na zakładže pruwowanskich nadawkow po europskim standardže přepruwuja. Za pedagogow a wědomostnikow z Łužicy bě wuměna z fachowcami druhich narodnych mjeńšin zajimawa, přetož dóstachu nowe nastorki za swoje džělo při posrědkowanju rěčow. Organizacija konferency bě perfektna a wšitcy ju jara chwalachu. Džakujemy so wosebje hłownej organizatorce konferency Judith Waldzic (projekt-na managerka syće za wjacerěčnosć a rěčnu mnohotnosć, člónka Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny), Edgarej Hungsej (koordinator Agentury za europske kubłanske programy), Hansej Heinrichej Hansenej (prezident FUEN), wšitkim referentam a ministrej za kublanje Němskorěčneje zhromadnosće Oliverej Pasche za poradzeny zaběh regionalnych konferencow RLM2future.

dr. Beata Brězanowa

► www.rml2future.eu

Na wopyće pola předsydy Domowiny Jana Nuka poby dnja 17. februara zapóslanča Lěwicy w zwjazkowym sejmje Caren Lay zhrmadnje ze svojim sobudźelačerjom Felixom Musterom (wotl.). Temy běchu mj. dr. wurunanje inflaciskeje raty založboweho etata, stajne sydlo Serbow w rozhlosowej radže MDR, diskusija wo móžnosći zjawnoprawniskeho statusa Domowiny a dale hrožace wotbagrowanje wsow w serbskim sydlenkim rumje. Foto: Jurij Helgest

K džělowej rozmolwje z prof. dr. Martinom Neumannom, zapóslancom FDP w zwjazkowym sejmje, zeńdžeštaj so dnja 10. měrca w Choćebuzu županka župy Delnja Łužica, dr. Madlena Norbergowa, a naměstnik jednaćela Domowiny Harald Koncak. Foto: Michael Helbig

Serbskej radže wolenej

Jako člonow Serbskeje rady Sakskeje woleše krajny sejm dnja 20. 1. 2010 Ludmilu Budarjowu, Manfreda Hermaša, Marju Michałkowu, Hubertusa Ryčerja a Leńku Thomasowu. Konstituowace posedženje wotmě so 1. 3. 2010 w Drježdžanach. Wuzwolichu sej Marju Michałkowu za předsydku.

Domowina je loni swoje člonske zwjazki a dalše serbske towarstwa wo pomjenowanje kandidatow za Serbsku radu prosyła. Na tutym zakładže wobzamkny zwjazkowe předsydstwo dnja 6.11.2009 kandidatnu lisćinu, kotraž so krajnemu sejmje sposrědkowa.

Njehladajo na to dóńdže k iritacijam, tak zo so Zwjazkowe předsydstwo Domowiny dnja 30.1.2010 znowa z tutej temu zaběraše. Wobzamkny stejišćo z namjetami, kak měło so w přichodže postupować: 1. Člonow Rady za serbske naležnosće w Sakskej ma w přichodže Domowina jako zastupjerka zajimow serbskeho luda nominować a wolić. 2. Wólby přewjedu so na hłownej zhromadźiznje Domowiny. Wothłosowanje je tajne. 3. Domowina wobroći so na Sakski krajny sejm z próstwom wo wotpowědnu změnu § 6 Sakskeho serbskeho zakonja. Stejišćo bu dr. Rößlerej posrědkowane. Wón chce so z předsydu Domowiny k tutomu prašenju skontaktować.

Krajny sejm Braniborskeje woleše člonow Rady za serbske naležnosće na swoim posedženju dnja 17.12.2009. ► www.landtag.brandenburg.de → gremije

Za wjetšu transparencu - naše gremije (II. džěl)

Mytowanski wuběrk

Korjeńkowa, Marhata, předsydka
Baumgärtel, Křesćan
Benada, Měto
Braumanowa, Božena
Knebel, Jan
Nowakowa, Inga
Pittkunings, Bernd
Pohonč, Měrko
Šramina, Brigita

Kubłanski wuběrk

Budarjowa, Ludmila, předsydka
Dučmanowa, Lubina
Kóńcař, Marcus
Kuringowa, Trudla
Pětrowa, Jana

Piniekowa dr., Christiana
Rječcyna, Milenka
Šořta, Cyril
Šořta, Enrico
Šramina, Brigita
Suchec-Dźisławkowa, Katrin
Šurmanowa, Angela
Wařda, Michał
Wařdźic, Judith
Wjaclawk, René

Wuběrk kultura a wuměłstwo

dr. Wařda, Měrćin, předsyda
Čornakec, Jěwa-Marja
Cyž, Pětr
Funka, Milan
Kobjela, Detlef

Kobjelina, Maria
Kotissek, Wolfgang
Meškankowa, Chrysta
Pukač, Jaroslav
Rögnerowa, Janka
Statnik, David

Wuběrk za komunikaciju

Cyžowa, Zala, předsydka
Bulank, André
Grzyb, Roman
Hermaš, Manfred
Hrjehorjowa, Nicole
Meškankowa, Chrysta
Pittkunings, Bernd
Wićaz, Alfons

Njamóžomy Serbstwo zdžaržaś mimo partnerjow

Dnja 30.01.2010 jo se Zwězkowe pśedsedarstwo zmakalo w Rogowje. Županka dr. Madlena Norbergowa jo tam někotare mysli k narodnej situaciji w Dolnej Łužicy gronila. – Am 30.01.2010 fand in Horno eine Tagung des Bundesvorstandes der Domowina statt. Dr. Madlena Norberg, Vorsitzende des Domowina-Regionalverbandes Niederlausitz, informierte über die Arbeit des Regionalverbandes mit seinen mehr als 2000 Mitgliedern.

W Dolnej Łužicy mamy 38 Domowinski kupkow a 19 towaristwow z dogromadu 2007 člónkami. To jo pśisamem tšešina wšykných Serbow, ako su w Domowinje! Z tym twóri župa Dolna Łužyca nejwětšu župu w cełej Łužicy. Na to se pśemało glěda, na pś. což rozsudy nastupa, zesta-wu gremijow abo wuběrkow. My by wšuzi dejali tšešinu glosow měš.

Domowniske špy a muzeumy su centry wejsnego narodnego žywjénja. To comy wobchowaš a wuwijaš. Wjase-limy se teke kužde lěto na profesio-nalnu kulturu – na programy SLA a Serbskego žiwadła. Pódpěrujomy wójowanje teju institucijowu wó jeju dalšnu eksistencu. Mamy pozitiwnu bilancu, což nastupa WITAJ-projekt. Rěcny centrum WITAJ cyni wšo, aby kubłanje se derje wuwijało, resurse su pak wjelgin wobgranicowane. How jo notne, směrnice Domowiny z realitu pširownowaš: gaž comy wšo za zdžaržanje serbskeje rěcy a kultury gótowaš, deje se resurse teke we

tych institucijach zasajžowaš, ako su za to zagronite, a wósebnje w Dolnej Łužicy. We wšych zakładnych šulach, žož WITAJ njejo, grajo tradi-cionelna wucba wažnu rolu. Cujomy zagronitosć za našych wokoło 1800 wuknikow, ako w šulach w Dolnej Łužicy serbski wuknu.

Pši nas su to te młode luže, ako woplěwaju nałogi a tradicije a togodla jo žěło z nimi wósebnje wažne. Mamy 9 Domowinski kupkow, wobsto-jecych jano z młodych luži. Naš mložinski koordinator wugbajo dobre žěło a móžomy z tuchylnym wuwišim mložinskego žěła spokojom byš.

Njamóžomy serbstwo zdžaržaś mimo partnerjow. Naše partnerje su poli-tikarje, zagronite w góspodarstwje, kulturje, turizmje abo w medijach. Dobry kontakt k nim wužaržowaš, to se pomina wobšyrne zjawne politiske žěło wót zagronitych.

Regionalne wuwise pó pšewrošenju jo Dolnu Łužycu zmócnilo. Smy dospólnje wóžywili abo zachopili

wěšte wobłuki, ako na pś. cerkwine žywjénje, bilingualnu wucbu, serbs-ke kubłanje w žišownjach abo dol-noserbsku telewiziju. Smy mogli natwariš wěstu serbsku infrastrukturu. To njocomy se zasej wezeš daš. Njepšiwđajomy, až se jano jedna jadnučka struktura w Dolnej Łužicy rozbijo! My trjebamy kuždu insti-tuciju, wóni su unikatne, a kužde zlikwiděrowanje by było njeakcep-tabelna škóda za naš lud. Domowina jo naša narodna organizacija, wóna jo se založyla mj. dr. wót fararja Šwjele z Dešna. My njocomy ju tšuš, mimo Domowiny njeby se narodne žywjénje w Dolnej Łužicy docełego zdžaržało. Som za wótpowědne swěšenje. Gaž se pak w tom lěše, žož bužo naša na-rodna organizacija 100 lět stara, pšez strukturne změny ewtl. naše institu-cije zlikwiděruju, pón som ja za to, až na městnje swěšenja organizěrujomy jaden wšoserbski a wšosłowjański protest. **dr. Madlena Norbergowa**

► www.domowina.de → Stejišća ...

Serbska wustajeńca

14. januar jo se w Chóšebuskej uniwersitnej bibliotece IMKZ wustajeńca „Serbska rěc jo žywa” wótwórila. Wóna jo była k wiženju až do 15. měrca a jo wopšimjeła 3 žěle: Wuwiše pisneje dolnoserbskeje rěcy na pšiklaže šišća Nowego Testamenta pśed 300 lětami (Serbski muzej, W. Měškank); informaciske tofle „Serby we Łužicy” (SKI LODKA Chóšebuz); a nowu wabjeńsku WITAJ-wustajeńcu (RCW, D. Šejcowa, J. Krügerowa).

Zarědowaš jo była župa Dolna Łužyca. Pśedstajenje serbskeje kultury jo se zmóžniło pšez kooperaciske dogrono, ako jo župa Dolna Łužyca pśed dwěma lětoma pódpsala z BTU Chóšebuz. 109 luži jo pšichwatało na swětocne wótwrjenje w pšibytnosći prezidenta university prof. dr. Zimmerlija, měšćańskich politikarjow a wjele gósci. Swěžeński pśednosk jo žaržał prof. dr. Marti z university Saarbrücken. Pšez toš to zarědowanje smy zasej mógli prestiž serbstwa w Dolnej Łužicy wó kusk pózwignuš.

Prezident Bramborskeje techniskeje university (BTU), prof. dr. Zimmerli, jo wital gósci na wótwrjenje serbskeje wustajeńca w IKMZ Foto: M.Helbig

Naše kontakty k BTU su wažne, pśeto jo how wjele młodych luži, ako mogu byš pózdžej multiplikatory swóich multikulturalnych dožywjénjow, rowno tak studěrujo bejna licba synow a žowkow serbskich luži na toš

tej uniwersiše. A gaž jo prezident BTU we swójom nagronje jasnje artikulěrował: „Demokratie heißt Minderheitenschutz“ – pótom jo to za nas politiska pódpěra.

dr. Madlena Norbergowa

Miloraz/Mühlrose

Přeměnu wuhotować

Na Kulturnym kuble w Gižkojcach wotmě so dnja 21. a 22. januara wědomostna konferenca k mjeńšinowym prašenjam w zwisku z hospodarskim a regionalnym wuwicom. Serbski institut tam mjez druhim swoje studije wo Prožymje předstaji.

Jako zastupjerjo Slepjanskeho regiona rěčachmy wo našich nazhonjenjach w rozestajenju z hórnistwowym předewzaćom w zwisku z rozsudami gmejnow w Slepjanskej wosadze.

Njelochki to proces, přetož po přewróće běchu so gmejnske rady we wosadze jednóhósnje přećiwu dalšemu wudobywanju brunicy wuprajili. Hladajo na hospodarske wuwice, wotpućowanje młodžiny a perspektiwy přichoda pak je dóšlo k změnje tuteje pozicije.

Kak na to reagujemy? Zložujemy-li so w našich argumentach na zachowanje serbskosće – što je w Slepom poprawom hišće serbskeho? Hdže su abo kotre wosoby maja problemy akceptancy?

Jako zakład za rozrisanja je nam Serbski institut ze svojim pólnym slědženjom w léce 1994 wšelake wotmołwy podať. Za rewitalizaciju serbsčiny nałožujemy model Witaj a

połožichmy zamołwitosć do rukow staršich. Dotal njebuchmy přeslapanje, štož so we wuslědkach našeje zakładneje a srjedźneje šule pokazuje. Nětko podpěrujemy předewšěm serbske cyłodnjowske poskitki. Z wudželanjom koncepta za wuwice Slepoho je so poradziło, zo so rozdzělné identity njepostavja napřećo sebi. To zhromadne, to zwjazowace smy pytali a nadžijomnje namakali. Serbskosć je w zasadnych cilach zarjadniskeho zjednoćenstwa z léta 2006 zakótwjena. Tole bě móžno, dokelž njejsmy jako přiznamjo identity jeničce wobknježenje serbsčiny postavili. Ale móžachmy přez rěč, kulturu, pěstowanje nałožkow a haženje tradicijow wobluk sčahnyć, kotryž kaž tućel nade wšěm steji. Tole so wotblyšćuje při swjedženjach a druhich wjerškach.

Wudobywanje brunicy někotrych ludźi jara direktnje potrjehja a druhich indirektnje. Tohodla je ćežko, w tutym prašenju wjetšiny namakać. Tež naše gmejny nječahnu hižo za jedyn postonk. Gmejnsy radźicieljo su drje so přećiwu dalšemu wudobywanju brunicy zwuraznili. We woprašowanju ludnosće pak su so naši ludźo z wulkej wjetšinu tych něhdže

67 procentow wobydlerjow, kotřiž su naprašnik wotedali, za najspěšniše rozsudy a dočasne jednanja z Vattenfallom wuprajili. Dokelž su jednotliwcy wšelako potrjeheni, njemóžemy so přećiwu sebi postajić. Naš nadawk potajkim nětko je, zo zhromadnosć w našich wjeskach zachowamy, štož je bytostne wuměnenje za žiwu tradiciju. Tohodla smy Serbski institut wo to prosyli, zo by cyłkowny proces hač do kónčneho rozsuda přewodzał a přepytował.

Dokelž njeje krajna politika dotal žanych garantijow za zdzerženje a dalše wobstaće Serbstwa po brunicy w našich kónčinach dała, je župne předsydstwo zjawnje wupołożeny naćisk brunicoweho plana znowa wotpokazało.

Pod temu „Brunica – žohnowanje a pokleće Łužicy“ chce so župa na swojej hłownej zhromadźiznje dnja 26. měrcy z přenimi mjezywuslědkami etnologiskeje studije a z projektami předewšěm za młodostnych zaběrać. Dyrbimy na tutym puću kóždoho zapřijeć. Nichtó njesmě zboka wostać abo samo sam. Na potreby wšitkich ma so džiwać a wone maja so respektować. Snano móžemy po 26. měrcu wjace k tomu rjec.

Manfred Hermaš

Wochožanska jama/
Tagebau Nochten
foće: Jürgen Matschie

SOKOŁSKE LISTY

WOKOLNIK SERBSKEHO SOKOŁA · LĚTNIK 15 · ĆO 1 · 2010

W Praze budŹe XV. wšosokołski zlĚt

Delegacija Serbskeho Sokola na XIV. wšosokołskim zlĚće 2006 w Praze. W swjedŹenskim ěahu kroćachu w přĚnim rjedŹe Jurij Lušćanski, PĚtr Ťolta-Horćanski a Miklawš Krawc (wotlĚwa), za nimi mlodŹi rejwarjo ze SmjerdŹaceje ze serbskimi chorhojemi a chorhoju Sokola Ralbicy/Hórki.

Wot 1. do 7. julija 2012 budŹe ćeska stolica h o s ě í ě l k a Sokolow z ćyĚho swĚta. Pjatanaty raz přĚwjedu so masowe zwućowanja mužow, Źonow, mlodostnych a dŹěći. PřĚdwidŹane su wubĚdŹowanja w mnohich sportowych družinach, a po starej tradiciji budŹe k programej teŹ wulki swjedŹenski ěah po mĚsće slušĚć.

Zamołwity nazwućowar ćeskeho sokolskeho zwjazka ĆOS a wjednik přihotowanskeho wubĚrka za XV. wšosokołski zlĚt, Mirosław Vrána, podawa w ćisĚ 1/2010 ćasopisa SOKOL nĚkotre nadrobnosće k terminĚj a wobsahej zetkanja Sokolow w stolicy. Spoćatnje wustaja, zo wotmĚje

so zlĚt w lĚće wjacorych jubilejow: 150 lĚt po zaloŹĚnju Sokola w ćeskej, 180 lĚt po narodŹe Mirosława Týrša, 190 lĚt po narodŹe Jindřicha Fügnera 130 lĚt po 1. wšosokołskim zlĚće.

K wobsahej wupraja M. Vrána, zo chćedŹa na wupruwowane formy nawŹazać. K tomu sluša wobdŹĚlenje Sokolow z mnohich krajow, k tomu slušeja zwućowanske formy wšĚch starobnych skupin, k tomu slušeja do toho zĚĚty w mĚstach, wokrĚjesach, wobwodach, Źupach.

ZlĚtowe dny budu w Praze w Stráhovskim stadionĚ EvŹena RošickĚho.

Planowane je, zo budŹe 12 zwućowanskich programow.

Kruty wobstatk budŹe wĚzo zaso swjedŹenski ěah po mĚsće - drje njedŹelu, 2. julija. Tutón terminĚ je za Serbski Sokol waŹny, tohodla

nĚch dołhodobnje rezerwowany. PřĚdsydstwo serbskeho sportoweho towarstwa je so hiŹo z wjednistwom Domowiny zrĚćalo, zo nĚsmĚ so wospĚtować lĚto 2006, w kotrymŹ nas jenićće skupinka 13 mlodých Serbow zastupowaše. TrĚbne je wothĚosowanje hladajo na zarŹadowanja k stotej rŚćnici zaloŹĚnja Domowiny.

Serbja na wšosokołskich zlĚtach:

Po slĚdŹĚnjach mĚjachmy na dotalnych wšosokołskich zlĚtach slĚdowacu lićbu wobdŹĚlených Serbow:

1882 (I.)	1891 (II.)	1896 (III.)	
a 1901 (IV.)	bjez Serbow		
1907 (V.)	10		
1912 (VI.)	10		
1920 (VII.)	20		
1926 (VIII.)	150		
1932 (IX.)	55		
1938 (X.)	10		
1948 (XI.)	250		
1994 (XII.)	100		
2000 (XIII.)	5		
2006 (XIV.)	15		

Miklawš Krawc

Ćlon Spolećnosti přátel LuŹice Praha, Radek Ćermak, wobdŹĚli so na swjedŹenskim ěahu.

W Budyšinje swětowe mišterstwa w kehelowanju w Budyšinje byli

Budyska Kehelernja dožiwi wot 22. do 28. septembra 1959 wulki sportowy podawk: IV. swětowe mišterstwa w asfaltowym kehelowanju. Na čarach wojowachu sportowcy wo titul pola mužow a žonow, a to we wubědźowanju jednotliwcow kaž tež mustwow. Sportowy redaktor Noweje doby Józef Kilank cyły čas w hali přebywaše a wobšěrnje wo atmosferje a sportowych wuslědkach rozprawješe. W hódnoćenju mustwow wopokazachu so mužojo z Juhosłowjanskeje jako najlepší, pola žonow wubědźichu sej kehelarki hosćićelskeje NDR titul. Pola jednotliwcow bu Eberhard Luther z Pirny ze swětowym rekordom 1.838 kehelow po 400 kulach mišter.

Swětowa mišterka žonow bu tohorunja zastupnica NDR: Hilde Beljan nakula po 200 kulach

850 kehelow, štož bě tohorunja nowy swětowy rekord. Mjez zahoritými přihladowarjami běchu tež serbscy kehelarjo a přeceljo tuteje sportoweje družiny. Jedyn z nich bě Michał Komarnicki, kiž wot sezony 1958/59 z Jurjom Dyrlichom, Bjarnatom Mětom, Józefom Kilankom, Bohuměrom Mandowskim a Wilijom Seedorfom za Rotaciju kehelowaše.

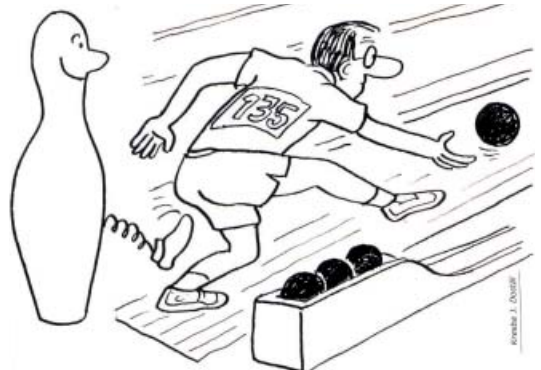
Džensa w Budyšinje na Becherowej 16 bydlacy so derje na mišterstwa před wjac hač polsta lěta dopomina: „To bě jónkrótna wěc! Smy so prócowali, zo bychmy tak dołho kaž móžno přihladować móhli.

Dokelž bě Rotacija kaž tež druhe jednoty hoberskeho zajima dla jenož někotre zastupne lisćiki dóstała, smy

so my serbscy kehelarjo wotměnjeli, stajnje kóždy poł hodžiny wubědźowanje slědowaše.

Rozsud pola mužow džensa hišće před sobu widžu: Běch zbožowny, zo mějach runje w tej połhodžiny kartku, jako Eberhard Luther poslednje kule kuleše. Tak móžach jeho puć k titlej sobu dožiwić. To bě zahoritós! Tajki podawk čłowjek ženje njezabudže!

Mikra

Z českeho časopisa SOKOL

Chto móžo pomagaš?

Na fotografiji wižimy kupku młodych žěńskich z Błotow gromaže ze žurnalistom Jurjom Wicazom na Karlowym mósće w Praze. Jo to było w dnjach XI. zmkanja Sokołow cełego swěta w lěše 1948. Na přednem wšosokołskem zmkanju po tšašnej wójnje jo było z

Łužyce 227 luži, mimo togo su młode Serby w Českej wuknuli abo studěrowali (na psikład na Praskej universiše abo na Serbskem gymnaziumje we Varnsdorfje). Z Dolneje Łužyce jo było 1948 w Praze nanejmenjej 27 młodych Serbow – 13 golcow

a 14 žowćow. Z Wjerbna jo jich było 11, z Depska 7, z Brjazyny 6, ze Sušowa 2 a ze Smogorjowa 1. Žowća su byli: z Depska Ketlicoje Hiltrawda, Morlinkojc Hilda, Morlinkojc Marjana, Merkarojc Ani, Sconojc Ana, Šepanojc Rozemarja, Smolkojc Elsbet, z Brjazyny Wincarojc Ani, Pacik-Emdenojc Marjana, Domlikojc Hana, z Wjerbna Lažkojc Frida, Brišojc Marta, ze Sušowa Neckarojc Hilža a ze Smogorjowa Bartušojc Marja. (Pšispomnješe: Mjenja su tak pisane ako jo to we wizumje stajało.) Sedym Serbowkow w dolnoserbskej drastwje na Karlowym mósće wižimy.

Chto z krejza górejcných mjenjow jo na foše? Pšosym cytarjow Nowego Casnika, redakciji pomagaš mjenja wugódaš. Foto jo pšepódał kněz Karlo Lejnikze Slěpogo, jomu se wužekujomy za taki drogotny dokument!

Mikławš Krawc

EUROPEADA 2012 we Łużicy

Započatk oktobra 2009 je z Brüssela do Łužicy dóšla powěšć, zo smědža Serbjka 2012 wuhotować Europske mišterstwa narodnych mjeńšin w sportowej družinje kopańcy. Prěnje tajke mišterstwa wotměchu so 2008 w Šwicarskej tydžeń do wulkich europskich mišterstwow w kopańcy. Serbska koparska wubranka wobsadži tehdom pjate městno. Hakle w štwórcfnalu dyrbjachu so serbscy koparjo Danam z Němskeje klónić.

Dokal wjedže puć Serbsku koparsku wubranku w přichodnymaj lětomaj. Prěnju Europeadu zakonči serbske narodne mustwo na wulkotnym pjatym městnje.
Tekst a foće: Jan Hrjehor

Přihoty za 2012 zahajene

Póndzelu, dnja 14.12.2009, bě so w Chrósćicach pola Krawčikek přeni raz zetkał přihotowanski wuběrk EUROPEADY 2012.

Z posedženskeho protokola smy scěhowace informacije wuwzali:

■ **přitomni:** Maćij Kupka a Nico Buša - SJ Radwor, Jan Macka a Jan Dźisławk - SJ Chrósćicy, Křesćan Macka a Michał Čóška – Sokol Ralbicy/Hórki, Bjarnat Deleńk – SJ Njebjelčicy, Jan Hrjehor – sportowy redaktor MDR a Bjarnat Cyž - jednaćel Domowiny

■ **wuslědk:** Jako jenički móžny termin za přewjedženje EUROPEADY postaji so tydžeń wot 16.06. – 24.06.2012.

Tutón termin wobkedźbuje, zo je koparska serija k 16.06.2012 zakončena, a zo njejsu hišće w Sakskej prózdniny.

Paralelne zarjadowanje k europskim mišterstwam w kopańcy njewidži so jako problem, hdyž so hry wšědnje w času wot 16.00 a 18.00 hodź. přewjedu.

■ **namjety za hrajnišća:** 2 x Radwor, Chrósćicy, Hórki, Pančicy, Njebjelčicy, Ralbicy, Njeswaćidło a Kulow. Kónčna hra měla być na Młynkec luće w Budyšinje.

■ **dźělowe skupiny:** Přitomni běchu sej prezjedni, zo měli so wjacore dźělowe skupiny wutworić, kiž nawjeduju tež jednotlivcy, a kiž dźělaja w mjezyčasnu mjez tuchwilu planowanymi štwórcletnymi zetkanjami přihotowanskeho wuběrka. Slědowace wuběrki so namjetowachu:

- organizacija, financy
- hrajne městna a hrajny plan
- skupina politiske lobby-džělo a zjawnostne džělo
- džělowa skupina přenocowanje
- džělowa skupina sudnicy
- džělowa skupina wěstota, Čerwjeny křiž
- džělowa skupina wokolo zawěsćenjow

■ **časowy plan:** Hruby časowy plan za turněr měł tajki być, zo so ličba zastupnistwow po móžnosći na maksimalnje 20 mustwow wobmjezuje. Wutworić měli so maksimalnje 4 stafle. (dale na str. 8)

Serbska koparska wubranka w juniju 2009 w Flensburgu: stejo wotlěwa: sportowy nawoda Jan Macka, trenar Frank Ričel, Bjarnat Korch, Milan Lukaš, Nico Buša, Simon Žur, kapitan Krystof Dubaw, Stanij Smola, Robert Lejnart, Damian Bogusz, sportowwaj fyzioterapeutaj Měrćin Špitank a Frank Domš, klečo wotlěwa: Tobias Deleńk, Jurij Bjeńš, Roman Mejgl, Feliks Hrjehor, Frank Šewc, Denny Kral, Florian Dórnik a Beno Šolta

Europeada 2012 – naprašowanje

Měrcin Špitank z Budyšina, sportowy fyzioterapeut:

Měritko za Europeadu čislo 2 su wuhotowarjo Europeady 2008 chětro wysoko powěsnyli.

Naši organizatorojo dyrba wo sebjě ze sportowcami hromadže džělać, kiž su w Sedrunje byli a premjeru dožiwili. Wězo njeje to špatne, zo so tajke wulke zarjadowanje 2012 pola nas we Łužicy přewjedže, ale lochko to njebudže.

Marian Wjeńka z Pančic-Kukowa, redaktor Serbskich Nowin:

Ja so nadźijam, zo knježi 2012 runje tajka koparska zahoritosć we Łužicy kaž před dwěmaj lětomaj, jako hraješe naša wubranka w Šwicy. Tehdy smy sej wuslědki přez SMS dale dawali a před kompjuterom live-ticker scěhowali. Za dvě léce změjemy móžnosć, wšitkolivedožiwić, nato so wjeselu - Europeadu we Łužicy.

Pětr Domaška z Róžanta, hrajer Sokola Ralbicy/Hórki:

Sym chětro wjesoly, zo su so Serbja wo wuhotowanje europskich mišterstwow narodnych mjeńšin 2012 prócowali a připrajenje dóstali. Myslu sej, zo su, a zo budu wočakowanja na serbsku koparsku wubrunku jara wulke. Wjeselu pak so tež, zo hosćo z cyleje Europy Łužicu zeznaja a wězo tež serbsku hospodliwosć.

Roman Nuk z Nuknicy, swobodny žurnalist pola MDR:

Sym hižo na zašlej Europeadze w Šwicarskej był a dožiwich tam jónkrótnu atmosferu mjez hrajerjemi a tež mjez fanami. Móžu pak sej dosć derje předstajić, zo hodži so tuta atmosfera pola nas we Łužicy hišće stopnjować. Sym pak tehdy w Šwicarskej tež dožiwil, kak zajimawy bě turněr za žurnalistow, tež nadregionalnych medijow. Potajkim mamy z Europeadu 2012 tež wuběrnú šansu za Serbow a narodne mjeńšiny so šěrokej zjawnosći předstajić.

28. wolejbulowy turněr wo pokal Domowiny a 1. turněr wo pokal Serbskeho Sokola so wotměłoj

Wo kóždy bul je so horco wojowalo.

Přeni raz přewjedžechu so sobotu, 27. februara 2010, hry najwjetšeho ludosportowego zarjadowanja w halomaj Serbskeho šulskeho a zetkawanskeho centruma w Budyšinje.

Z wobdželenjom dohromady 23 mustwow, mjez nimi běchu pólscy přeceljo z Tokarnje a česke wučerske mustwo z Varnsdorfa, je so podawk w dobrej sportowej kwalifici a přijomnej serbskej atmosferje poradzil.

Wšěm wobdželenym mustwam a organizatoram sluša džak předsydstwa Serbskeho Sokola.

Achim Kowar, starosta

Dalše fota a informacije wo turněrje namakaće tež w interneće pod: ► www.sokol.sorben.com

Kónčna tabulka wo pokal Domowiny

1. „Přeceljo“ Smječkecy
2. Pólscy přeceljo z Tokarnje
3. Budyska młodžina „Fič. škit“
4. Młodžina Radwor
5. Dom biskopa Bena
6. Serbska šula „Michał Hórnik“ Worklecy
7. Serbski dom Budyšin
8. Serbska šula „Jurij Chěžka“ Chróscicy
9. „Rapaki“
10. Worklecy 2
11. Mustwo 12/96

12. Serbski gymnazij - dwanatki
13. Mustwo Miłočicy
14. Chelnjanske lawy
15. Sokol Budyšin
16. „Handicap“ Pančicy
17. „Hdže je šestka?“ Smjerdžaca
18. Serbski gymnazij - Abi '09

Kónčna tabulka wo pokal Serbskeho Sokola

1. Biskopski gymnazij Varnsdorf
2. Serbski gymnazij - wučerjo
3. „Marijine hwězdzički“ Pančicy
4. NSLDž Budyšin
5. Serbska šula Budyšin

Hrajerjo mustwa „Přeceljo Smječkecy“ pokazuja hordže dobyćerski pokal.
Foće: Claudia Knoblochec

Serbja njech sami do diskusije zasahnu

Njewotwisnje wot ličenja Serbow/ Němcow dr. Měrcina Wałdy z lěta 2003 je župa „Michał Hórnik“ w léce 2009 tohorunja přewjedła rěčnu analyzu w dwurěčnym rumje. Smy so naprašowali: Štó zrozumi serbsce? Štó nałožuje aktiwnje serbsčinu doma, na zarjadowanjach, w zarjadnistwje, w institucijach a zwonka Łužicy? Štó čita serbske publikacije? Štó pisa serbsce? atd. Analyzowachmy, kelko sobustawow kulturnych čělesow zwonka Łužicy džěla abo studuje, kotre problemy z toho sčěhaja a kotre wuskutki tole ma.

Naša župa ma 916 sobustawow Domowiny. Z nich je 255 młódsich hač 30 lět a 300 staršich hač 55 lět. Přerězna staroba je něhdže 46 lět. Tale ličba zda so być niska, ale 60 młodostnych Smjerdžečanskeje rejonanskeje skupiny, 74 sobustawow Wudworskeho wjesneho ansambla a 40 Wotrowskich młodostnych přerě-

znu starobu zniža. Hladamy-li pak na Domowinske skupiny, potom je přerězna staroba chětro wysoka. Nimo toho bywa po ličbje lěto wob lěto mjenša. Nimo nowozaloženeho wjesneho towarstwa w Nowej Wjesce mamy wojować wo dorost, kotryž so k našej narodnej organizaciji wuznawa. Prócujemy so wo wutworjenje Witaj-skupinow we Worklecach a Njebjelčicach, zo bychu džěci, hdyž do šule zastupja, w samsnej rjadowni a šuli měli kwalitatiwnje samsny wuchadny niwow. Z tym so džělo w šuli po metodze 2plus wolóža.

Džiwamy na to, zo so serbsčina ze zjawneho žiwjenja njewutłóči. Tohodla njeměli šansu zanjechać, rěčne rupy tworić, dokelž je rěč žiwa w zhromadnosći a praksy wšedneho dnja. Tajke rěčne rupy su sportnišća, wjesne zarjadowanja, džěćace zaběry, kaž sankowanje, pušćenje zmijow atd., ale tež priwatne rozmołwy mjez

dorosćenymi. Do našeho wjesneho ludu je wěsta letargija začahnyła. Letargija je strašniša dyžli kontrowersne diskusije w nowinje. Tuž smy sej do lětneho plana župy zapisali nadawk, w jednotliwych kónčinach přewjesć rozmołwne koła k wěstym temam w zwisku z analyzu prof. Vogta, w zwisku z přerjadowanjom strukturow Domowiny a institucijow a w zwisku z džělom jednotliwych džělowych wuběrkow. Chcemy z tym nastorčić, zo Serbja sami do diskusije zasahnu, zo čuja so sobu zamołwići, hdyž dže wo jich přichod a wo zachowanje a wuwice našeje rěče a kultury.

Rozmołwne koła wjazaja tež generacije - a my trjebamy tutu zwjazowacu zhromadnosć. Trjebamy młodych ludźi, kotřiž so angažuja, ale trjebamy tež w serbskich institucijach serbskich fachowcow. Snano smy tole w zašłosći zanjechali.

Trudla Kuringowa

Šulerki swoje wukubłanje předstajili

Šulerki Budyskeje Serbskeje fachoweje šule za socialnu pedagogiku předstajichu 21. januara šulerjam 9. lětnika Ralbičanskeje srjedźneje šule swoje wukubłanje na kublarja/-ku. Ze sčěnowinami a fotami wopisowachu swoje projekty a rozložichu praktiski a teoretiski džěl wukubłanja Statnje připóznateho kublarja. Šulerce Sabina Čornakec a Jana Młynkec stej jeničkej Serbowce w 2. wukubłanskim léce na serbskej fachowej šuli. Claudia Bild tam nětko serbsce wuknje. Referentki pokazachu šulerjam, kotre hry hodža so za džěci w pěstowarni abo što su skerje temy za młódske džělo. Tuchwilu absolwuja młodostni w tutym wobłuku swój praktikum. Šulerjo zajimowachu so wosebje za wuměnenja za požadanje na serbskej fachowej šuli. Z rjadownje móžachu so holcy runje tak kaž hólcy za powołanje kublarja zahorić. Zarjadowanje organizowaše so w ramiku projekta „Přichod we Łužicy přez dwu- a wjacerěčnosć“.

Tekst a wobraz: **Katja Liznarjec**, e-mail: projekte-domowina@sorben.com

Wustajeńca wo J. A. Smolerju we Łazu

„Chcychmy so aktiwnje z historiskej wosobinu Jana Arnošta Smolerja rozestajeć. Přejachmy sej, zo so šulerjo z jeho žiwjenjom, skutkowanjom a wuznamom za džensniše žiwjenje Serbow zaběraja“, praji regionalna rěčnica Domowiny dr. Hilža Elina na kromje wotewrjenja wustajeńcy z wuslědkami šulerskeho projekta we Łazu.

27 šulerjow Budyskeju serbskeju šulow bě sej dnja 2. februara do Łaza dojeło a, přewodźeni wot štyrjoch wučerjow, wotewrjenje swojeje wustajeńcy z kulturnym programom wobrubilo.

2006, składnostnje 190. narodnin nakładnika, fararja a publicista, bě župa Budyšin projekt wo Janje Arnošće Smolerju za Serbsku zakładnu a Serbsku srjedźnu šulu Budyšin nastorčila. Mnoho rjadownjow, w zakładnej šuli samo wšitke, so wobdžěli a džesatkarjo sej jako wosebitostku kwiz wumyslichu. Wuslědky jich slědzenjow běchu hač do kónca měrca w Domje Zejlerja a Smolerja we Łazu widžeć.

Andreas Kirschke

► www.zejler-smoler-haus-lohsa.de

Župa podpěruje kursy serbsčiny

Dnja 3. decembra 2009 přewjedže župa „Handrij Zejler“ w Němcach swoju hłownu zhromadźiznu. Županka Brigita Šramina, člonka Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny, pokaza w swojej rozprawje, kotruž tu zjimanu podamy, na mnohostronske skutkowanje nimale 1 000 sobustawow w Domowinskih skupinach a towarstwach Wojerowskeho regiona.

Wyši měšćanosta Wojerec, Stefan Skora, wopyta na Wikach móžnosćow dnja 30. januara 2010 tež stejnišćo župy Wojerocy, hdžež jeho županka Brigita Šramina, Gabriela Korchowa a Christina Šolćina witachu (wotlěwa).

Foto: Ulrike Herzger

Smy župa na serbskorěčnej kromje a prócujemy so, zasahnyć wšudže tam, hdžež wo naš narod dže. Našej župje přisłušaja tuchwilu 9 skupinow a 13 towarstwow kaž tež jednotliwcy – cyłkownje mamy 970 sobustawow. Wosebje wobhladniwje rěč a kulturu spěchujo wustupuja naše towarstwa, kaž „Bratrowstwo“, Serbska rejowanska skupina Čisk, Serbska rejowanska a drastowa skupina Brětnja, Serbske domizniske a drastowe towarstwo Bluń, naložkowa skupina Krabat a chór Čorny Chołmc, Spěchowanske towarstwo „Dom Zejlerja a Smolerja“ Łaz, Towarstwo za spěchowanje kulturneje wjesneje zhromadnosće Čisk, Židźinska drastowa skupina a chór a dalše.

Wěmy, zo w tutych towarstwach pytaja wosebje młodostnych, kotřiž so čestnohamtskeho džěla njeboja, jeli k tomu móžnosć maja.

Serbskorěčne kubljanje wobhladujemy w župje jako cyłotowaršnostny nadawk našeho naroda w zhromadnosći ze zajimowanymi němskimi wobdlerjemi. Pomocliwe ruki při

hajenju tradicijow, wuhotowanju wustajeńcow, zhotowjenju eksponatow, přewjedženju projektnych dnjow namakamy w našich Domowinskih skupinach kaž Nydej a Wojerecystare město. Na wotměnjace skupinske žiwjenje zhladuja tež Domowinske skupiny Kinajcht, Spale, Wojerecy-nowe město, Zabrod a Nowe Město. Smy sej wěsći, zo njezamóža hižo wšitcy skupinarjo towaršliwe žiwjenje w serbsčinje wjesć, ale wažimy sej jich nazhonjenja a podpěru kaž tež jich strowe začuće za towaršliwosć při hajenju serbskich tradicijow. Zwažu pak sej tež prajić, zo jenož čestnohamtske džělo same njemóže wobstajny, trěbny nawod skupinow a towarstwow narunać.

Rewitalizacija serbskeje rěče je za naše kónčiny, w kotrychž so serbsčina w swójbach wšědnje jenož mało aktiwnje wužiwa, jara wažna. W léce 1999 je pěstowarnja „Pumpot“ w Němcach jako WITAJ-pěstowarnja přešla do swobodneho nošerstwa SŠT. Skupiny po modelu WITAJ mamy w pěstowarni na Horach (z léta 2000),

w Čornym Chołmcu (z léta 2002), w Nowym měsće a w Kulowje (z léta 2009). W Čiskowskej pěstowarni štyri króć tydžensce serbsčinu ze štyrjomi hodzinami podawaja. Nadźijamy so, zo w Brětni dale na městnje njetep-tamy.

Sćěhujemy jako župa tež namołwu Rěčneho centruma WITAJ, kubłarki w serbskorěčnym kubljanju podpěrować přez kmóttřistwo w pěstowarnjach a hortach. Činimy to přez projekty, hdžež spřistupnjamy džěcom přez rěčne zaběry w našim domje abo na městnje serbske naložki, džěcacu literaturu a klankodźiwadło.

Mjezybilanca pokazuje, zo je WITAJ-koncept solidny, zo mamy jón zaměrnje dale wjesć a rozšěrjeć. Trjebamy tu bazu za pokročowanje dwurěčneho kubljanja na zakładnej a srjedźnej šuli kaž tež na gymnaziju. Stabilne wobdźělenje na wukubljanju po metodze 2plus je na zakładnej šuli „H. Zejler“ we Wojerecach; wučba serbsčiny so podawa w Kocorowej šuli w Kulowje, na gymnazijomaj Johanneumje a Lessingowym gymnaziju w 5. a 6. lětniku – nažel nic dale. Smy pak za móžnosćemi za zajimowanych dorosćenych a młodostnych pytali a je přez kursy na Horach, w Spalach, Čornym Chołmcu a w Čisku přez serbsku bjesadu nama-kali. Wjeselimy so nad tajkimi iniciatiwami a jako župa dawamy našu podpěru z trěbnymi materialijemi a wuwučowanskim personalom.

Rěč spěchowace naprawy maja tež w přichodže prioritu. Tohodla podpěruje a spěchuje župa z pomocu třěšneho zwjazka tež dale kursy serbsčiny. Trjebamy je, zo bychmy kulturne žiwjenje we Łužicy sćěhować móhli a sami jeho dostojni wuhotowarjo byli. Mamy tež tójšto jednotliwych člonow, kotřiž w našej jězorinje turistam, domoródnym a zajimowanym wopyto-warjam z tu- a wukraja serbsku rěč, tradicije a wumělstwo njesebičnje zbliza.

Bjerwałdski, Lejnanski, Šibojski a Złokomorowski jězor su nowy domicil tójšto turistam z tukraja a wukraja. Zwěsćichmy pak, zo na informaciskich taflach serbski přeložk faluje. Stajnje a wšudže dyrbymy zamołwitych na dwurěčnosć přeco zaso skedźbnić. Štož njeje z wutrobitej naležnosću, so wot samoho nje-stawa.

Brigita Šramina

Rucnikarske wiki – 20 lět w Chóšebuzu – přědny raz ze Serbami

Sobotu a njezelu, dnja 30. a 31. januara 2010 su se we Wikowych halach města Chóšebuzu k 20. razozu rucnikarske wiki wótmeři. Tencasny iniciator zarědowanja jo była Chóšebuska žarjawnica. Teke lětosa jo žarjawnica Sprjewja-Nysa wjeliki spěchowaf rucnikarstwa a z tym rucnikarskich wikow.

Pši tej gózbje jo se lětosa teke Zwězk serbskich rucnikarjow a pšedewześarjow k přědnemu razozu a ned z někotarymi firmami wobžělił. Zgromadnje su člónki wjeleboćnosć rucnikarstwa pokazali.

Pódla su byli: Zaspicka firma Lehnitzkojc za wugótowanje rumnosćow, Škódojski fachowy wikowaf za špundowanja Roland Paprott, Heincojc

drastwowa šlodarnja ze Žylowa, Inženjerowy běrow za rolnikarstwo Juro Hanška z Brjazyny, Wjerbańska želarnja za rolnikarsku techniku Reinhard Hänisch a Bago-lic meblowa blidarnja Hync Tšuk z Dešna ako teke z Górneje Łužyce Wenkojc blidarnja z Wotrowa. Woglědarje su we wjelikej lichje pšišli a su se wó nowych pórucenjach informěrowali.

Južo sobotu smy wuwitali Bramborskego ministarja za góspodarstwo Ralfa Christoffersa, Chóšebuskego wušego šoftu Franka Szymanskego, decernenta za kulturu w Chóšebuzu Berndta Weiße, Drjowkojskego šoftu Haralda Altekrügera a Grodkojskego šoftu dr. Klaus-Petera Schulze.

Jadnař Rucnikarskeje komory Chóšebuzu Knut Deutscher je se wósebne wjaselił, až serbske rucnikarje gromaže wustupuju. Na krotke rozgrono smy mówali teke wuwitaš Wolfganga Wenzke ako sobuzělašerja BVMW (Bundesverband mittelständische Wirtschaft). Dokulaž rucnikarske wiki su tak derje woglědane a wuspěšne za naše člónki byli, smy južo z wjednicu CMT kněni Ženkeroweju wó dalšnem wobžělenju powědali. W tom zwisku dožywiju člónki z Górneje a Dolneje Łužyce zgromadnje za jmnje a rědne zarědowanja.

Problemy a starosći su wšuzi te same, ale tam a zas spěchuju informatiwne rozgrono mjazsobne rozměše.

Karin Tšukowa

Z kompjuterom serbsce wuknyć

Hižo w pěstowarni wuknu džěci z modernymi medijemi wobchadžeć. Wot decembra zašeho lěta posrědkuje so w serbskich a w sakskich Witajpěstowarnjach Serbskeho šulskeho towarstwa serbsčina tež z pomocu kompjutera. Mjeńše džěci zeznaja so z barbami, płodami a kwětkami, ze sadom a zeleninu. Trochu starše džěci zaběraja so z pomocu kompjutera z počasami a ptačkami, a w přědšuli kaž tež w horće wuknu džěci na wobrazowce zjawy wobswěta mjez

sobu přirjadować kaž tež molować a ličić. Delnjoserbska wersija so přihotuje. Dokelž wopytuje naše pěstowarnje jenož hišće 32 % džěci z maćernorěčnymi znajomosćemi, 22 % džěci pochadza z narodnje měšanych a 46 % z němskich staršiskich domow, pokročuju swoje wuwjedženja w němskej rěči, wšako je naš zaměr, zo pozdžišo starši ze swojimi džěćimi sobu serbsce wuknu abo rěčne wuwice swojich džěci sej při kompjuteru hrajkajo podpěraja.

Sorbisch am Computer

Seit zwei Jahren sind die Kindertagesstätten des Sorbischen Schulvereins e. V. mit der notwendigen Computertechnik ausgestattet. Eine den unterschiedlichen Alters- und Niveaustufen entsprechende Lernsoftware für Kindertagesstätten in sorbischer Sprache gab es bisher nicht. Aus diesem Grund wurde gemeinsam mit Erzieherinnen und Grundschullehrern die Idee geboren, eine interaktive bilinguale Lernsoftware zu entwickeln, um das spielerische Vermitteln der sorbischen Sprache im frühen Kindesalter durch den Einsatz moderner Medien zu unterstützen.

Die Software wurde in drei Niveaustufen unterteilt:

1. für Kinder, die mit dem Sprachenlernen beginnen,
2. zur gezielten Entwicklung ihres logischen Denkens,
3. zur Vorbereitung der Kinder auf die ersten beiden Grundschuljahre im Hort.

Autoren der interaktiven Lernsoftware sind Felicitas Krahl und Jan Krahl, der im Auftrag des Sorbischen Schulvereins auch für die technische Umsetzung verantwortlich zeichnet. Ergänzungen und Hinweise werden bis zum Frühjahr eingearbeitet. In Vorbereitung ist die niedersorbische Version.

Ludmila Budar,

Vors. des Sorbischen Schulvereins

W pěstowarjach Serbskeho šulskeho towarstwa podpěruja wuknjenje serbsčiny z kompjuterom.
Foto: Wowčerjowa, SŠT

Bibliotekarka - pomoc za nas

Weronika Żurowa w Dolnosersbskej biblioteci w Chóšebuzu

Foto: Helmut Matik

Spěchowańskich programow za žělowe městna znajomy něnt južo wjele. Ten program „komunal-kombi“ trajo za kuždego 3 lěta. Ako zapisane towaristwo ma župa Dolna Łužyca móžnosć samostatnje pšosbu za nowy program wótědaš. Se dokradnje informěrowaš wó wuměnjach jo se za mnjo wuplašilo, dokulaž jo pódpěra komunow za koko-městna wšuzi hynac. Město Chóšebuz take iniciatiwy wjelgin spěchuj, nic jano z pjenjzami. W lěše 2008 smy pro-

blem wobsajzenja žělowego městna w našej dolnosersbskej bibliotece w Chóšebuzu měli. Biblioteka jo wobubowany informaciski centrum wó Serbach za wuknikow, ceptarjow, za žiśownice, za studentow, gósći z bliska a zdaleka a se wě, teke za našych člonkow a drugih zajmcow.

Biblioteka, žož nichten njejo, kenž ma cas za cytarja, jo jano archiw. Wót 1. nowembra 2008 jo Weronika Żurowa nowa bibliotekarka w Chóšebuskej Serbskej domje. Jo glucna, až jo dostała take ředne a zajmne žělo za tši lěta. Wóna se wjelgin procujo wó nałożowanje dolnosersbskeje rěcy.

Lětosom dostała wót towaristwow žycenje, jednu zagronitu za serbske drastwy zasajšis. Zgromadnje z fachnikami w měsčanskem wótžělu za socialne smy pšawu drogu namakali. Anett Marchlewitzowa žěla južo wót 1. septembra 2009 za našu župu ako drastwowa zagronita našych towaristwow, za Nimsko-serbski ansambel Žyłow, rejowański ansambel „Pšijašelstwo“ a snaž teke za druge, gaž jo žycone. Wóna njejo žedna konkurenca za serbskich šlodarjow, ale to zgromadne žělo mjazy wšakorakimi serbskimi zajmcamy natwarijo skerjej notne seši.

Karin Tšukowa

Nowy internat Serbskeho gymnazija Budyšin

Do zymskich prózdnin mějachu šulerjo internata serbskeho gymnazija swój domicil hišće w domje na Alberta Schweitzerowej droze.

Hnydom na přěnim dnju po prózdninach, 22. februara, pak začahnychu do nowonatwarjeneho internata w Serbskim kubłanskim a zetkawanskim centrumje Budyšin na Listowej. Přistajene kubłarki Rěčneho centruma WITAJ Gerlind Šubertowa, Sabina Hrjehorjowa a Weronika Bulankowa mějachachu při přěcahu ruce poľne džěla. Njedyrbjachu jenož kisty nosyć a stwy zarumować, ale dyrbjachu so tež ze wšitkimi nowymi techniskimi pripravami wěstoty, tepjenja, sanitarnich rumnosćow a kuchnjow

zeznajomić. Wjeselo nad modernym twarom a rjanymi rumnosćemi pak zaruna wšu prócu. Šulerjam steja nimo bydlenkich stwow tež wólnočasne rumnosće k dispoziciji kaž klubownja, mały sportowy rum, billardowa rumnosć a stwy za zwučowanja, tež z hudźbnymi instrumentami. Wosebitu atmosferu internatneho domu twori ze škleńčanej třěchu začinjeny swětłowy dwór. Někotre tydženje změja šulerjo a kubłarki hišće tróšku njeměra poslednich twarskich a zahrodniskich džělow dla. Po tym pak přihotuja so na swjatočne wotewrjenje internata a na džen wotewrjenych duri. Terminaj tuteju podawkow so hišće sčasom wozjewitej.

dr. Beata Brězanowa

Wjesoľe jutry!

Džakowano člonam Towarstwa k haženju regionalneje kultury srjedźneje Hornjeje Łužicy (foto) móžeja wopytowarjo we Wjesnym hotelu w Nowej Łuce debjerkam a debjerjam jejkow stajnje kónc tydzenja bolmončku při jich wumělskej zaběrje přihladować. Lětsa přewjedźechu jutrowne wiki w Nowej Łuce hižo 19. raz.

Wjace hač 2.300 wopytowarjow zličihu dnja 27. a 28. februara na 19. wikach serbskich jutrownych jejkow w Budyskim Serbskim domje, kotrež bě zaso Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu organizował.

Text a foto: Ulrike Herzger

Poskitk přenocowanja

Pensija Betel poskićuje dobre, jednore přenocowanje w Praze, a to mjez měsčanskimaj džělomaj Vinohrady a Vršowice (za Narodnym muzejom). Pensija je wuhotowana ze stwami z dwěmaj, třomi a štyrjomi ložemi. Džěci přenocuja tam darmotnje resp. za potuńšenja. Ze Stareho města dóstanjeće so do pensije z tramwajku resp. metro za něhdže 30 min. Někotryžkuli Serb je tam hižo přenocował. Nawodnica Helena Pichová dalšich Serbow w swojim domje rady wita. Nadrobnosće zhoniće pod internetnej adresu: www.penzionbetel.cz abo pod telefoniskim čisłom resp. adresu: Penzion Betel, Ekumenická rada církwí v České republice, Donská 5, CZ-110 00 Praha 10, Tel: 0042 0776 181 182, e-mail: info@penzionbetel.cz

Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywowego zwězka • Informationen des Dachverbandes

Tu wozjewjene wosobinske mēnjenja njekryja so na kóždy pad z mēnjenjom wudawaćela. Redakciski kónc: 01. 03. 2010 wudawaćel/Herausgeber:

redakcija/Redaktion:

lektoraj/Lektoren:

zhotowjenje/Herstellung:

Zarjad Domowiny • Zarěd Domowiny • Geschäftsstelle der Domowina
Póstowe naměsto/Postplatz 2 • 02625 Budyšin/Bautzen • www.domowina.de

Borbor Felberowa

tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mail: felber-pr-domowina@sorben.com

Božena Braumanowa, Erwin Hanuš

Claudia Knoblochec • čišć/Druck: Serbska čišćernja/Lausitzer Druck- und Verlagshaus GmbH Budyšin/Bautzen

„Našu Domowinu“ namakaće w interneće pod www.domowina.de ► Dokumenty/publikacije